

פרשת השבוע על פי ה"שם משמאל"

פרשת יתרו

כ"ג אדר א' תש"ל

להבין שינוי הלשון שבתחילה כתיב בחודש השלישי לצאת בני קרא אותם הכתוב במדרגה העליונה בני, ואח"כ ב"מ"ת קרא אותם הכתוב העם, ויענו כל העם וגו' וכן כל הפרשה עד שאמרו דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות כתיב כה תאמר אל בני, יש לומר דהנה כבר כתבנו שב"מ"ת באו ישראל לבחינת ישראל בפנימיות כנ"ל, וכ"ז בא מצד שביטלו א"ע מכל וכל ולא היתה כוונתם כלל לטובת עצמן רק לשם ה' ונתבטלו מכל וכל, והיו כלא היו, ולכך כתיב לשון עם מלשון גחלים עוממות, עד שאח"כ אמרו פן נמות א"כ חזרו לחשוש לכוונת עצמם, לכן איבדו המעלה ההיא וקוראם הכתוב רק בשם העצם ישראל, והבן:

שהוא בכל יום תמיד, ובוה יש להבין מאמרם ז"ל (ב"מ פ"ה): על מה אבדה הארץ על שלא ברכו בתורה תחילה, וצריכין להבין למה באמת לא ברכו תחילה, ולהג"ל מובן אחר שלא למדו ברגשות הנפש ולא עוררו כח החיות והתחדשות ע"כ לא ברכו בכל יום, כי בפעם אחת שהי' מברכין הספיק להם לכל חייהם כנ"ל, דלא מיפסקי לילות מימים, וזה שאמר על מה אבדה הארץ, כי צורת א"י להיות לה חיות והשתוקקות חדשה בכל עת בסוד (תהלים פ"ג) אלקים אל דמי לך, וכן הוא בגשמיות שא"י צמאה תמיד למים כמ"ש הרמב"ן, ובתורה ועבודה בחיות ורגשות הנפש ממשך לה ג"כ השפעות חדשות בכל עת, וזה קיומה של הארץ, והם שלא ברכו בתורה תחילה כנ"ל, שלא משכו לה חיות חדשה, בשבילם אבדה הארץ:

ביום הזה באו מדבר סיני, ברש"י מהו ביום הזה שיהיו ד"ת חדשים עליך כאילו היום ניתנו.

ויש להוסיף בזה דהנה בתורה"ק יש שני דברים, אחד סדר התורה, שהיא מורה הנהגה לאדם היאך יהי' מנהיג א"ע, ועוד בה חיות וקדושה והתחדשות שמוספת לאדם העוסק בה, והוא שאח"ל (תדב"ר פ' י"ח) הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עמו, ועל המדרגה השני' באה הברכה נותן התורה, ולכן צריכה ברכה בכל יום, דאף דלא מיפסקי לילות מימים שמחוייבין להגות בה יומם ולילה, א"כ לכאורה למה יצטרך ברכה בכל יום, ולהג"ל נוחא דהברכה היא על החיות וההתחדשות

בש"מ

כ"ג אדר א' תש"ל

וידבר אלקים את כל הדברים האלה, פירש"י מלמד שאמר הקב"ה עשרת הדברות בדבור אחד יכו', מה ת"ל עוד אנכי ולא יהי' דך שחזר ופירש על כל דיבור ודיבור בפני עצמו:

ונראה דמה שאמר תחילה כל הדברות בדבור אחד לא הבינו ישראל כלל מדהצריך לחזור ולומר כל דבור ודבור בפני עצמו, ועוד הרי אמרו בש"ס ר"ה (כ"ז), זכור ושומר בדיבור אחד נאמרו מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע, ומכ"ש כל עשרת הדברות ביחד, וא"כ יש להבין מה תועלת היתה לדבור זה הכללי, ונראה דשורש הנשמה טרם באה בהתחלקות החושים, ואולי היא בחי' יחידה, קבלה תועלת ממאמר זה הכללי כמו שהוא כללי, ועל ידי כן נעשו גם שאר כל חלקי הנפש מנוכחים וראויים לקבל הדברות בפרט כמו שהם פרטים, וזה לימוד לכל איש הטרוד בענינים שונים אשר בלתי אפשר לו ליישב דעתו וללמוד, אל ישגיח על זה אלא יתחיל ללמוד אע"ג דלא ידע מה קאמר, כי אע"ג דאיהו לא ידע שורש הנשמה ידע, ובשביל זה לאט לאט נמשכו גם יתר חלקי נפשו להתורה, עד שיפנה דעתו ויבין מה שהוא לומד, אבל לא ימתין עד שיפנה דעתו, והוא בכלל ואל תאמר לכשאפנה אשנה, אלא יגרום אע"ג דלא ידע מה דקאמר, כמו שאמרו ז"ל משום דכתיב גרסה נפשי לתאבה וגו', ואין הפירוש דגם כ"סוף הדבר שלא ידע מה קאמר אלא שע"י כן בא אח"כ לידיעה ובכלל זה בודאי מה שאמרו ז"ל (שבת ס"ג), לגמר אינש והדר ליסבר, ודו"ק:

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני, ויסעו מרפידים ויבואו, מדבר סיני וגו', ויש להבין שהזכיר מעיקרא ביאתם למדבר סיני ואח"כ חזר להזכיר הנסיעה מרפידים והביאה למדבר סיני, והי' צריך לומר ביום הזה נסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ולא הי' צריך לכל האריכות, ונראה שכאן רמו עצה לאדם, כמו שישראל ברפידים רפו ידיהם מן התורה והיתה חסרה להם התחזקות ולא הי' אפשר להם להחזיק עצמם אלא במה שצייירו בעצמם שעומדים לפני הר סיני לקבל התורה, ועי"ז באמת נעשו כאילו עומדים לפני הר סיני, כי במקום שדעתו של אדם שם הרי הוא כאילו הי' שם בפועל, כמו שאמרנו זה במק"א בשם כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה, וענין זה החזיק בידם להחליף כח וליסע מרפיון הידים, וכמו שאמר אדמו"ר הרי"ם זצלה"ה מגור על מאמר העולם בל"א, אז מען קען נישט אריבער מוז מען ארונטער, ואני אומר להיפוך אז מען קען נישט ארונטער מוז מען אריבער, והיינו כנ"ל שיצייר בנפשו מעלות גבוהות בהי' יחליף כח כנ"ל:

ובזה יש לפרש מצות זכור בשבת, שפירש הרמב"ן (שמות כ' ח') בשם המכילתא לזכור בכל יום מששת ימי המעשה את יום השבת לומר היום יום אחד, והיינו משום דבששת ימי המעשה שהאדם טרוד בעניני מלאכות והבלי עוה"ז יצייר בנפשו כאילו עומד ביום השבת, שכל איש ישראלי יש לו עלי' בצד מה, ואפי' ע"ה אימת שבת עליה, וזה יחזיק בידו להחליף כח בששת ימי המעשה, וזה זכור שהיא לשון הוה, וכן שמור שהוא נמי לשון הוה יש לפרש כענין הזה שיזכור וישמור עצמו בששת ימי המעשה לבל יתלכך בגשמיות ביותר כי איך ישא פני שבת, ואולי נמי זכירת מעמד הר סיני הוא מטעם זה:

ענין רעוא דרעוין בסעודה השלישית, הנה העליות בשבת עולות מעלה מעלה עד עת המנחה שעולה למקור הרצון, והיינו שהוא למעלה מהטעם, וכדרך שאמרו אין טעם לרצון, וא"כ אף שאין ישראל ראוין ח"ו ג"כ הקב"ה בוחר בהם, אף שמצד הטעם אין ראוי לבחור בהם, אעפ"כ הקב"ה בוחר בהם, א"כ כמים פנים אל פנים נתעורר ג"כ אצל איש ישראל אף שאינו עתה במדרגה ההיא ועומד במדרגה היותר שפלה לומר מה בצע כי נעבוד את אלקים ח"ו וכדומה, אעפ"כ אז באה התעוררות אליו מצד מה, והכח ההוא עזר לו בששת ימי המעשה איך שהוא שלא יפול ח"ו, והבן:

כ"ג אדר א' תש"ל

ואשא אתכם על כנפי נשרים, פירש"י כנשר הנישא גולויו על כנפיו וכו' שאין מתירא אלא מן האדם שמא יורוק בו חץ יכו' לכן נותנן על כנפיו אומר מוטב יכנס החץ בי ולא בבני, אף אני עשיתי כן וכו' והי' המצרים זורקין חצים ואבני בליסטראות העענן מקבלם, ולכאורה אינו מובן הדמיון שהרי אין הרוחני מתפעל ממכה גשמית, ומה דמיון היא לגשר המתפעל ומקבל יסורין מן החץ, ונראה שהחצים ואבני בליסטראות של מצרים היו טעונין כישוף וכוחות הטומאה, ואולי נחקקו עליהם שמות הטומאה, להבדיל שאיאת בזה"ק (פ' משפטים) שחרבו של דוד המלך ע"ה הי' חקיק בה שם הוי' ב"ה, וזע"ז יכול להיות שהמצרים עשו להבדיל החצים ואבני בליסטראות בכישוף וכוחות הטומאה, למען יצליחו בהם, והענן שמקבלם הי' כעין הכנסת טומאה למקדש, ואף עפ"כ מכה חיבתן של ישראל קיבלם כדי שלא יזיקו לישראל ח"ו, ויבזה יש תזכחת מגילה לאיש לבל יתטמא ויתגאל בטנופי דהאי עלמא, שהרי ברוב חיבתו הקב"ה אינו מניח, וא"כ הוא ח"ו כמכניס טומאה למקדש: